

bigues que degueren formar una coberta interior quan el dipòsit no estava completament ple de neu. A l'interior del pou s'accedeix per una magnífica escala de pedra adossada a la paret nord.

La coberta és una volta de canó, molt ben conservada, que reposa sobre un arc de mig punt realitzat amb carreus i sobre el qual s'alça un diafragma de maçoneria.

En la part superior hi havia una estança habitatge construïda amb maçoneria amb morter de calç, de la qual es conserven restes dels murs. Aquesta estança té dues obertures a l'exterior; una era la porta d'entrada; l'altra servia per a la càrrega d'animals. En la plataforma interior hi ha tres obertures; les dues centrals servien per a introduir la neu; la tercera, en la façana nord, dona accés a l'escala.

Aquesta nevera es va construir a la primera meitat del segle XVII i tenia caràcter comercial.

Val la pena visitar-la.

la Serratella.

-la nevera: estava situada dins del poble, al carrer de la Nevera, l'interior fou terraplenat i transformat. Actualment hi ha a sobre un magatzem agrícola.

Catí.

-la nevera del mas de la Serra: podem accedir-hi des de Catí, eixint pel carrer Sant Roc. Una vegada finalitzat el nucli urbà, passarem entre unes granges de porcs, seguint pel camí asfaltat, fins que, a un quilòmetre més o menys, arribarem a un encreuament assenyalat per les restes d'un peiró. Ací agafem la vora dreta del barranc (barranc de la Masada o de la Tova). Quan s'acaba l'asfalt, hem de seguir el camí de terra fins a un nou encreuament. A la dreta, el camí creua el barranc i entra al Mas d'Eugeni (una granja porcina). Ací veurem un filat (si fins ací hem anat amb cotxe, hem de deixar-lo). Veurem que pel mateix llit del barranc corre una àmplia pista que ens portarà a la Font de la Masada (amb un gran abeurador de pedra). Ens acompanyen unes gomes negres de conducció d'aigua. Nosaltres hem de seguir pel barranc, seguint les gomes negres; després passarem per un carrascar, travessarem un filat i, després d'un ràpid pendent, arribarem a un tossal que domina el barranc de la Canaleta. Des d'ací veurem, el cim de la nevera, la Nevera Vella.

De moment nosaltres, des del tossal, seguirem el camí fins a la dreta i, en suau descens, arribarem al mas de la Serra, avui en ruïnes. La nevera del mas de la Serra es troba per damunt de la

Nevera de Vilafranca
Convertida en jardí.

Nevera de la serrada
dels Matxos (Castellfort).

masia. Es puja per l'era i arribem al pou per uns escalons rocósos.

Aquest dipòsit és de planta circular, de quasi 9 m. de diàmetre, una profunditat de 6 m i 350 m³ de capacitat. Els seus murs tenen una amplària d'un metre i estan construïts amb maçoneria lligada

La Nevera (Ares)
Carrer de la Nevera.

da amb morter. A l'est del pou, una plataforma de quasi 12 m. de longitud, sostinguda per un mur, servia de rampa d'accés i moll de descàrrega.

A l'interior del pou, avui amb bastants enderrocs i vegetació, s'accedeix per un túnel escala de gran interès, que descendeix des d'una estança annexa de 4'50 m. de longitud. El dipòsit no conserva coberta, tot i que -per les restes de teula i les obertures de l'estança annexa- és de suposar que es trobava ensostrada.

A la part oest del dipòsit, hi ha adossada una estança que devia estar coberta a una aigua. En ella s'obren el túnel d'accés al pou i dues obertures (una porta i una finestra).

El dipòsit es va construir, segurament, al començament del segle XIX i tenia caràcter comercial.

-Nevera Vella: és també un dipòsit de gran interès, per la construcció i l'acceptable estat de conservació.

Podem arribar-hi des de la nevera del mas de la Serra, faldant l'ampli cerc que forma el cap del dipòsit, a través d'una sendera, fins a arribar a un morro rocós situat sota un dipòsit d'aigua. Des d'ací s'ascendeix directament a la Nevera Vella.

La planta d'aquest impressionant dipòsit de neu és quadrangular, construït en un vessant, per la qual cosa (anàlogament al que ocorria en la nevera de la Font dels Regatoles, amb la qual té molta semblança) es troba inserit en un talús irregular de pedra i terra que, a més de proporcionar estabilitat, servia d'aïllant tèrmic. L'amplària dels murs, de carreus petits amb morter de calç, és de dos metres.

La planta interior, rectangular, té 7'70 m. per 6 m. de costats, i la profunditat deuria ser d'uns 10 m., encara que, actualment, hi ha bastants enderrocs d'esllavissades al fons (amb una capacitat d'uns 350 m³). A les parets nord i sud, hi ha obertures, segurament per a encaixar bigues que degueren formar una coberta interior si el pou no s'omplia. S'accedeix a l'interior per una magnífica escala de pedra adossada a la paret.

La coberta és una volta que es recolza sobre dos arcs paral·lels de mig punt construïts amb carreus petits. Sobre les dovelles centrals, un poc més amples, es recolza el marc de pedra d'una obertura zenital.

La Nevera Vella, segons fonts documentals, fou construïda en 1636 per Joan Bueso, amb un cost de 185 lliures. Tenia caràcter comercial.